

Vergaderjaar 2004–2005

29 800 VII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2005

C

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 13 juli 2005

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat¹ heeft op 1 juni 2005 een brief gezonden aan de minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties met betrekking tot een aantal voornemens en toezeggingen ten aanzien van wijzigingen van de Grondwet.

De minister heeft daarop bij brief van 6 juli 2005 geantwoord.

De commissie brengt hierbij verslag uit van het aldus gevoerde schriftelijke overleg.

De griffier van de vaste commissie,
Nieuwenhuizen

¹ Samenstelling: Holdijk (SGP), Van Heukelum (VVD), Luijten (VVD), Pastoor (CDA), Meindertsma (PvdA), Bemelmans-Vidéc (CDA) (plv. voorzitter), Dölle (CDA), Platvoet (GL), Witteveen (PvdA) (voorzitter), Hessing (LPF), ten Hoeve (OSF), Van Raak (SP) en Engels (D66).

BRIEF AAN DE MINISTER VOOR BESTUURLIJKE VERNIEUWING EN KONINKRIJKSRELATIES

Den Haag, 1 juni 2005

In haar vergadering van jl. 31 mei heeft de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat de stand van zaken opgemaakt met betrekking tot een aantal voornemens en toezeggingen van de regering inzake wijzigingen van de Grondwet. De commissie legt deze stand van zaken aan u voor met het verzoek om initiatieven uwerzijds teneinde de voortzetting van de publieke beraadslaging over deze belangrijke onderwerpen te bespoedigen. Graag nodigt zij u uit voor een mondeling overleg met haar, liefst nog vóór het zomerreces.

In 2002 werd aan de regering advies uitgebracht over «De Nederlandse Grondwet en de Europese Unie» door Besselink c.s. (RUV en EUR). Dit advies vloeide voort uit de motie-Jurgens (26 200, VI, 37b; 28-11-2000) naar aanleiding van een debat over artikel 81 Gw en het vraagstuk van de versnelde implementatie van EG-richtlijnen. Intussen voerde de Kamer over het laatste onderwerp wel een debat met minister Donner op 1 februari jl naar aanleiding van een notitie van deze bewindsman (29 200-VI; EK F), maar een reactie van de regering op het bovengenoemde advies uit 2002 heeft de Kamer nog niet mogen ontvangen.

Hetzelfde is het geval ten aanzien van een ander onderwerp: de problematiek van artikel 91, derde lid Gw. Een gewone meerderheid van de Tweede Kamer kan beslissen dat een verdragsbepaling niet afwijkt van de Gw en dus geen 2/3 meerderheid behoeft. De vraag is wat de positie van de Eerste Kamer is in het geval deze van oordeel is dat de Tweede Kamer het wetsvoorstel tot ratificatie met versterkte meerderheid had moeten aannemen. Deze vraag drong zich op zowel bij de behandeling van het Lockerbie-verdrag als bij het verdrag inzake het Internationale Strafhof. Op basis van de motie-Jurgens (EK 2001–2002 EK 237c, 18 december 2001) is daarover advies uitgebracht aan de regering; een reactie van de regering op dat advies is nog niet verschenen.

In december 2004 voerde de Kamer een debat met de regering over artikel 137 Gw. De centrale vraag in de discussie luidde of de Tweede Kamer een verkiezing kan overslaan als het gaat om een tweede lezing. De toenmalige minister van BZK zegde toe spoedig te zullen komen met een voorstel tot wijziging van artikel 137, vierde lid Gw. teneinde meningsverschillen in de toekomst te voorkomen.

In 1999 (!) heeft de Kamer op voorstel van de leden Hirsch Ballin en Jurgens besloten om het wetsvoorstel tot modernisering van artikel 13 Gw niet in behandeling te nemen. De toenmalige minister Peper ging in op het verzoek uit de Kamer een staatscommissie (de latere Commissie-Franken) in te stellen om dit vraagstuk te bestuderen en daarover te adviseren. Het advies van die commissie is inmiddels al meer dan drie jaar oud en is nog immer niet voorzien van een standpunt van de regering.

Het overleg dat de commissie met u zou willen voeren en dat tevens als kennismaking tussen commissie en u kan dienen, zou de commissie voorts willen benutten voor een korte gedachtewisseling over een algehele grondwetsherziening en over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de moties Bemelmans-Vidéc c.s. en Van Thijn c.s., ingediend tijdens het debat over het ARK-rapport «Tussen beleid en uitvoering» (Kamerstukken 28 831 resp. C en B).

De commissie ziet Uw reactie op het bovenstaande graag binnenkort tegemoet.

De griffier van de commissie,
Nieuwenhuizen

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BESTUURLIJKE VERNIEUWING EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 juli 2005

In haar brief van 1 juni jl. verzoekt de Commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat mij de stand van zaken te geven met betrekking tot een aantal voornemens en toezeggingen van de regering inzake wijzigingen van de Grondwet. Hieronder geef ik u deze stand van zaken weer. Een mondeling overleg hierover kunnen we wat mij betreft prima benutten voor een gedachtewisseling over de opvattingen die bij de Eerste Kamer leven over een algehele grondwetsherziening. Ik kom hier aan het einde op terug.

In de eerste plaats vraagt u naar de kabinetsreactie op het advies «De Nederlandse Grondwet en de Europese Unie» van Besselink c.s. dat naar aanleiding van de motie-Jurgens c.s. is uitgebracht. De motie-Jurgens en het advies van Besselink zien op de vraag naar de invloed van de Europese Unie op de Nederlandse Grondwet. Dit vraagstuk raakt aan de bredere vraag naar de invloed van de Unie op de Nederlandse staatsinrichting. De minister-president heeft in het debat in de Tweede Kamer over het referendum over het Europees grondwettelijke verdrag toegezegd hierover de Raad van State om advies te vragen. Ik zal zo spoedig mogelijk na het zomerreces een reactie op het advies van Besselink c.s. toezenden, zonder daarbij vooruit te lopen op het advies van de Raad over de inbedding van de Unie in ons staatsbestel.

Een kabinetsstandpunt op het advies inzake artikel 91, derde lid, van de Grondwet heeft mijn ambtsvoorganger per brief van 9 juli 2004 aan de Voorzitter van de Eerste Kamer gestuurd (*Kamerstukken I*, 2003/04, 27 484 (R 1669), A).

Wat betreft de toezegging van mijn ambtsvoorganger minister De Graaf over de procedure tot verandering van de Grondwet, kan ik u meedelen dat ik kort na het zomerreces de Tweede Kamer een brief zal zenden over de uitvoering van het paasakkoord. Hierin zal ik onder andere uiteenzetten hoe ik uitvoering wil geven aan de genoemde toezegging.

Voorts stelt u in uw brief dat het advies van de staatscommissie «Grondrechten in het digitale tijdperk» (de Commissie Franken) uit 2000 nog immer niet is voorzien van een standpunt van de regering. Hierover kan ik u het volgende melden. In vervolg op zijn standpunt uit 2000 (*Kamerstukken II*, 2000/01, 27 460, nr. 1) heeft het toenmalige kabinet voorstellen voorbereid tot wijziging van de artikelen in de Grondwet inzake de vrijheid van meningsuiting (art. 7), het recht op persoonlijke levenssfeer (art. 10) en het brief-, telefoon- en telegraafgeheim (art. 13). Zoals u weet heeft het kabinet naar aanleiding van negatieve adviezen van de Raad van State besloten om de grondwetsvoorstellen niet in te dienen en in plaats daarvan nieuwe voorstellen voor te bereiden. Rekening houdend met de adviezen van de Raad van State over het belang van aansluiting bij internationale rechtsontwikkelingen, is verdere besluitvorming aangehouden tot de aanvaarding van een – door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geïnitieerde – Politieke Verklaring van de Raad van Europa over dit onderwerp. Deze verklaring is op 13 mei jl. door het Comité van Ministers aanvaard (CM(2005)56 final, <http://www.coe.int/t/cm>). Op korte termijn vindt nu verdere besluitvorming over de aangekondigde grondwetsvoorstellen plaats.

Over de uitvoering van de moties Bemelmans-Vidéc e.a. en Van Thijn e.a., ingediend tijdens het debat over het AR-rapport «Tussen beleid en uitvoering» kan ik kort zijn. Over de uitvoering van eerstgenoemde motie heb ik u per brief van 3 mei jl. geïnformeerd (*Kamerstukken I*, 2004/05, 28 831, E) en ten aanzien van de uitvoering van de motie-Van Thijn e.a. ontvangt u in beginsel nog voor het zomerreces een brief.

Tot slot ben ik benieuwd naar de opvattingen die in de Eerste Kamer leven ten aanzien van een algehele grondwetsherziening. Ik ben me ervan bewust dat de laatste algehele grondwetsherziening dateert van bijna 25 jaar geleden. Ik ben er zelf nog niet uit of dit betekent dat daarmee de tijd is aangebroken de hele Grondwet eens opnieuw tegen het licht te houden. Het lijkt me nuttig hierover een debat op gang te brengen. Gewijzigde politieke en maatschappelijke omstandigheden vragen immers eens in de zoveel tijd om een nadere en structurele bezinning op de inhoud, aard en betekenis van de Grondwet, ook in relatie tot de criteria voor grondwetswijziging. In het mondelinge overleg met u, wissel ik graag kort van gedachten over de opvattingen die hierover leven in de Eerste Kamer.

De Minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties,
A. Pechtold